

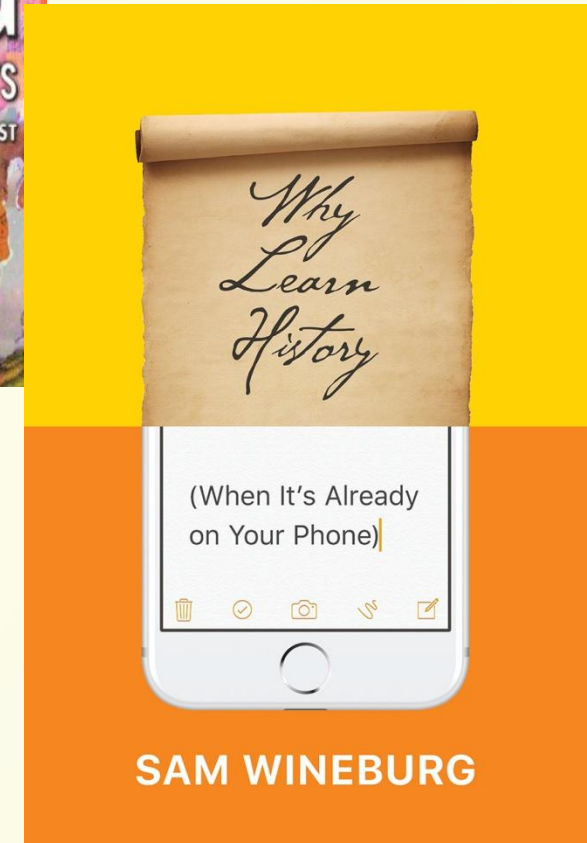
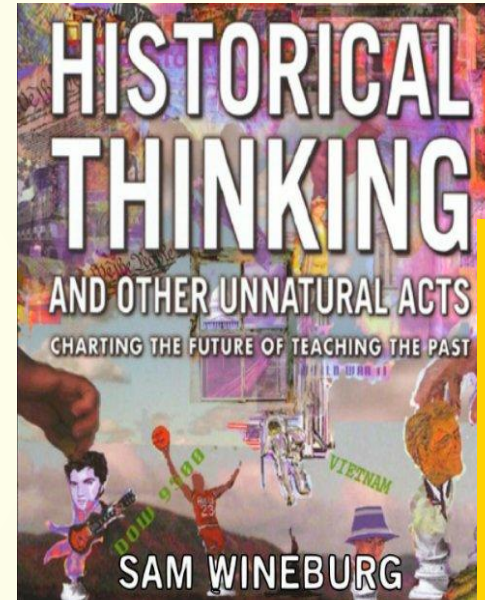
Η ΓΟΗΤΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ: ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ, ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Βασιλική Σακκά,
Ιστορία και Εκπαίδευση Ενηλίκων,
Πρόεδρος Ομίλου για την Ιστορική Εκπαίδευση στην
Ελλάδα (Ο.Ι.Ε.Ε.)

Σε ποια ιστορία αναφερόμαστε; Τι είναι ιστορική σκέψη;

- Η ιστορία δεν αφορά μόνο στο περιεχόμενο (γεγονότα) αλλά αποτελεί και μια ιδιαίτερη και συστηματική μεθοδολογία, έναν **ξεχωριστό τρόπο διαβάσματος, σκέψης, διατύπωσης ερωτημάτων και ανάλυσης**.
- Η ιστορία ως πρόβλημα, ως ερώτημα.
- **Sam Wineberg**: Η ιστορική σκέψη είναι μια **αφύσικη πράξη** (*historical thinking as an 'unnatural act'*)

Ποιες έννοιες αποτελούν τη βάση της ιστορικής σκέψης;

Οι μαθητές για να σκέπτονται ιστορικά πρέπει:

- Να αντιλαμβάνονται και να προσδιορίζουν **τι είναι ιστορικά σημαντικό**
- Να χρησιμοποιούν τεκμηρίωση αξιοποιώντας **πρωτογενείς πηγές**
- Να προσδιορίζουν **τη συνέχεια και την αλλαγή**
- Να αναλύουν **αιτίες και συνέπειες**
- Να έχουν **ιστορική προοπτική**
- Να αντιλαμβάνονται την **ηθική διάσταση των ιστορικών ερμηνειών**

(ιστορικός γραμματισμός = κατανόηση ιστορικών γεγονότων)

■ Γραμματισμοί

■ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ

- ομαδικότητα
- ενεργός συμμετοχή
- στα κοινά

■ ΟΠΤΙΚΟΣ

- Προσέγγιση και
- ερμηνεία εικόνας,
 - φιλμ,
- ΟΠΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

■ ΜΙΝΤΙΑΚΟΣ

- προσέγγιση
- λόγου Μ.Μ.Ε / Μ.Κ.Δ.
 - και τεχνικών
- προπαγάνδας

Δημόσια Ιστορία: Η «δεύτερη ζωή του παρελθόντος» (Α. Λιάκος)

- Εικόνες και αναπαραστάσεις του παρελθόντος στο δημόσιο χώρο: διαδικασίες αυτοπροσδιορισμού κοινωνιών
- Βιομηχανία της μνήμης: παραγωγή και κατανάλωση «ιστορικών» προϊόντων κατασκευή ιστορικής κουλτούρας
- Τεχνολογία, πληροφοριακός πληθωρισμός, ταχύτητα, αλληλεπίδραση Μ.Μ.Ε. / Μ.Κ.Δ. πολιτικού πλαισίου, πολιτισμικών και κοινωνικών παραμέτρων
- Ανάγκη σύνδεσης κριτικής ιστορικής γνώσης ➡ ευρύτερες κοινωνικές ανάγκες και ανησυχίες παραγωγή ιστορικού νοήματος

King Leopold,
Αμβέρσα, 2019

“The Past can be seized only as an image”
Walter Benjamin

- Οπτικός και μιντιακός γραμματισμός (καλλιέργεια «ευφυούς παρατηρητικότητας»)
- Μετακίνηση από παγιωμένες απόψεις περί ιστορικής μάθησης
- Ιστορικός γραμματισμός γνωστικός ➡ αναπροσανατολισμός (Keith Barton, 2011)

Γιατί πρέπει να καλλιεργηθεί ο οπτικός γραμματισμός;

1. «**Η όραση προηγείται των λέξεων**», ενώ «η σχέση ανάμεσα σε αυτό που βλέπουμε και σε αυτό που γνωρίζουμε δεν είναι ποτέ ξεκαθαρισμένη»

(John Berger, *Η εικόνα και το βλέμμα*, 1993)

2. «Η χρήση των εικόνων από τους ιστορικούς δεν πρέπει να περιορίζεται στο «αποδεικτικό» μέρος τους αλλά θα πρέπει να παραχωρείται χώρος γι αυτό το οποίο ορίστηκε ως «**επίδραση της εικόνας στην ιστορική φαντασία**»

(Peter Burke, *Αυτοψία*, 2003)

Συνεπώς:

- «Η οπτική εκπαίδευση θα πρέπει να στηρίζεται στην προϋπόθεση ότι **κάθε απεικόνιση συνιστά μια δήλωση**»

(Rudolf Arnheim, *Οπτική Σκέψη*, 2007)

Κινηματογραφικό υλικό: Κίνδυνοι-προβλήματα-ματαιώσεις

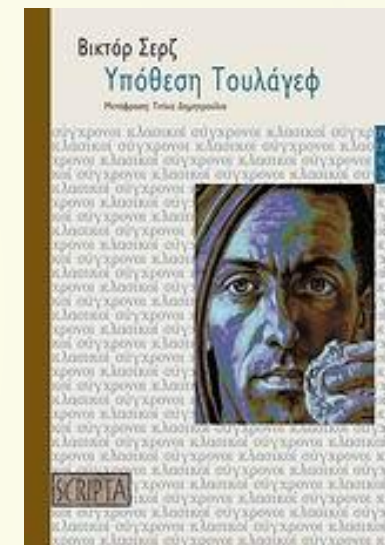
- Να δούμε μια ταινία: μια ώρα χαλάρωσης; Ένα μάθημα ιστορίας; Ή μέχρι και ευκαιρία για ιδεολογική χειραγώγηση;
- Προγραμματισμός βασισμένος στην πραγματικότητα του σχολείου και της τάξης
- Ακαταλληλότητα υλικού (παιδαγωγική, ηλικιακή, πολιτισμική)
- Απορίες, παρανοήσεις, σοκ, τραύμα...
- Αδυναμία χειρισμού αντιδράσεων (έλλειψη προετοιμασίας, άγνοια)
- Ολόκληρη ταινία ή αποσπάσματα;
- Τι προηγείται και τι έπεται της προβολής;
- Εγκεκριμένο υλικό ή πρωτοβουλίες που υπαγορεύει η επικαιρότητα;
- Στο πλαίσιο διδασκαλίας συγκεκριμένων αντικειμένων ή στο πλαίσιο project, πολιτιστικών προγραμμάτων, επετειακών αναφορών;
- Διαθεματικές και διεπιστημονικές συνεργασίες.

***“Ida”, Pawel Pawlikowski,
2013:
"contains a cosmos of
guilt, violence and pain"***

Αξιοποίηση κινηματογραφικής εικόνας στο σχολείο: προαπαιτούμενα

- Καλή γνώση της ιστορικής περιόδου/γεγονότος (εκπαιδευτικός)
- Στοιχειώδης γνώση οπτικής/ φιλμικής γλώσσας
- Στοιχειώδες γνωστικό πλαίσιο (μαθητές/-τριες)
- Καλή σχέση με την τάξη: εμπιστοσύνη, ανθρωπογεωγραφία, σύνθεση μαθητικού πληθυσμού (έμφυλη, πολυπολιτισμική, τραυματικές εμπειρίες, ιδιαιτερότητες), πολιτισμικό περιβάλλον
- Εξοικείωση με αναλογό οπτικό και κινηματογραφικό υλικό
- Μαθησιακό προφίλ μαθητών, παιδαγωγική ωριμότητα, προεργασία, ηλικία και περιβάλλον
- Πολύ καλή προετοιμασία
- Συνδυασμός με άλλες μορφές ιστορικής αναπαράστασης: π.χ. λογοτεχνία, docudrama, performances, εικαστικά

“Όταν περνούν οι γερανοί”, 1957,
Michael Kalatozov

Βήματα προσέγγισης κινηματογραφικού υλικού (Δ. Μαυροσκούφης, 2005).

- Α. Αναζήτηση πληροφοριών για την υπό εξέταση ταινία στη βιβλιογραφία ή σε μια βάση δεδομένων*.
- Β. Κριτική προσέγγιση και ανάλυση της ταινίας

1. Εξέταση εξωτερικών χαρακτηριστικών:

- Τίτλος
- Είδος-θέμα
- Παραγωγή: χώρα προέλευσης , τόπος, χρόνος δημιουργίας
- Γλώσσα (μετάφραση-μεταγλώττιση)
- Διάρκεια
- Χρώμα
- Διανομή-προβολή

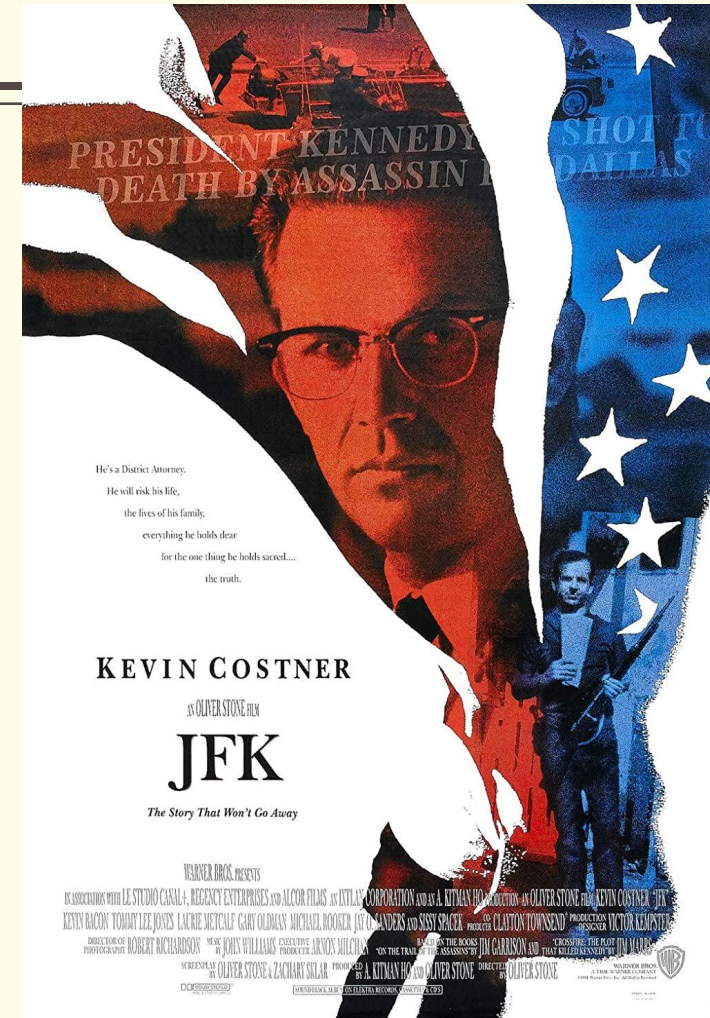

* π.χ. The Internet Movie Database (IMDb), στο us.imdb.com καθώς και σε σχετικές διευθύνσεις για συσχέτιση ταινιών με ιστορικές περιόδους: www.fordham.edu/halsall/

“The Monuments Men”,
2014, George Clooney

2. Εξέταση υπόβαθρου (τα περί την ταινία):

- Εταιρεία παραγωγής ή ανεξάρτητη παραγωγή
- Σκηνοθέτης: βιογραφικό, έργο, θέματα, ιδεολογία, τεχνική...
- Συσχέτιση ταινίας με το συνολικό έργο του σκηνοθέτη
- Σενάριο: συντελεστές –συγγραφείς, αφόρμηση, προσαρμογή αρχικής ιδέας, συσχέτιση με λογοτεχνικό ή ιστοριογραφικό έργο, οπτικές
- Πρωταγωνιστές - διανομή ρόλων

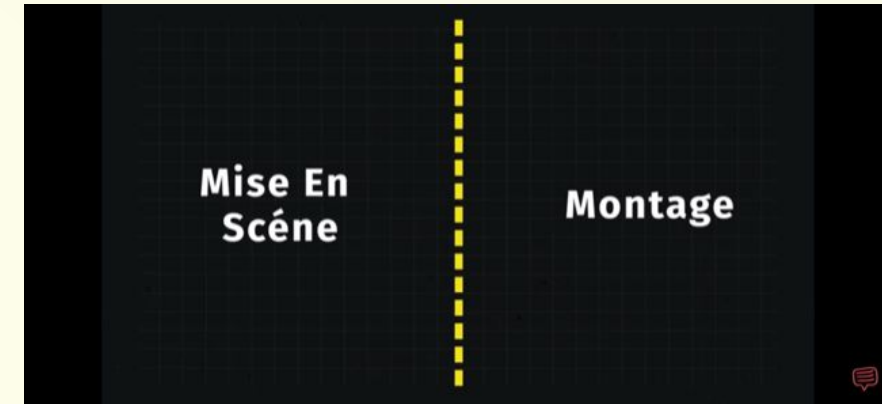
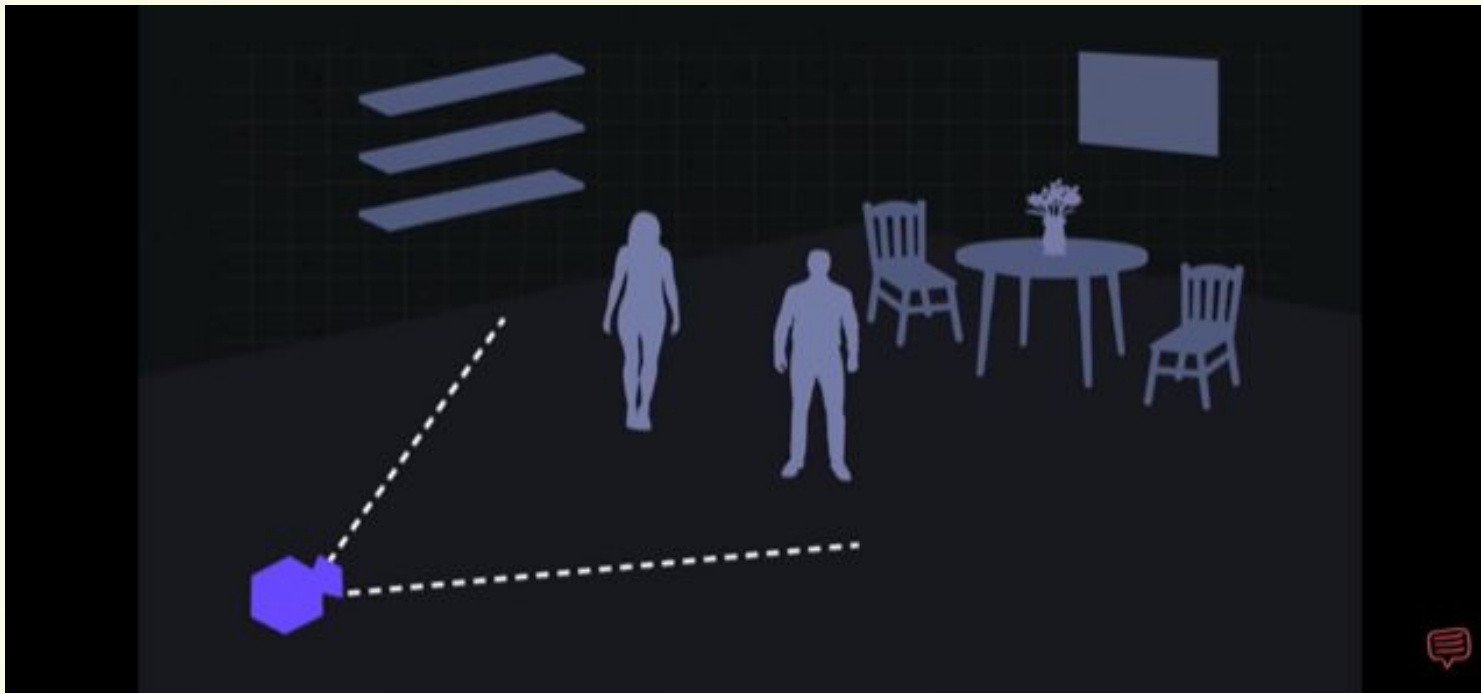
J.F.K., 1991,
Oliver Stone

3. Εξέταση εσωτερικών χαρακτηριστικών

- Γνησιότητα-αυθεντικότητα ταινίας
- Φωτογραφία: επιρροές από καλλιτεχνικά ρεύματα, φορητή-κινούμενη ή σταθερή κάμερα, πλάνα, γωνίες λήψης, εστίαση, ταχύτητα, φωτισμός, χρώματα, φακοί, φίλτρα...
- Σκηνοθεσία: **καδράρισμα πλάνων (mise en scène)**, στυλ, τοποθεσίες-σκηνικά, μακρινά και ανοιχτά ή κοντινά και κλειστά πλάνα, απόσταση...
- Κίνηση: κινούμενη ή σταθερή κάμερα, μηχανική παραμόρφωση της κίνησης (αργή ή γρήγορη κίνηση)
- Ηθοποιία: στυλ (θεατρικό-κινηματογραφικό), τεχνικές, χρήση γλώσσας.
- Υπόθεση: επιλογές και όψεις, βασικό θέμα, συσχέτιση με άλλα θέματα, είδος και ροή αφήγησης, πλοκή, συμπυκνώσεις και συνοψίσεις, χαρακτήρες.

“Hotel Rwanda”, 2004,
Terry George

James Monaco, (2000).
How to read a film,
New York-Oxford:
Oxford University Press

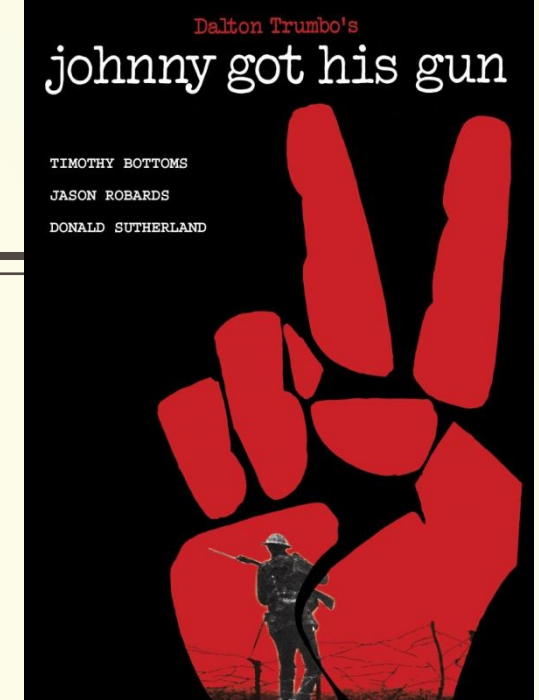

- Δραματικότητα: πλοκή, ανατροπές, απρόοπτα, δραματική ειρωνεία, δράση και αντίδραση χαρακτήρων, ένταση, διάλογοι, τόνος και χρώμα ομιλίας, προσφορά, τόπος, χρόνος και διαχείρισή του, διαδρομή-συσχέτιση πλάνων...
- Ήχος και μουσική: είδος και ποιότητα, εφέ, αποτελέσματα (για ομιλούσα ταινία)
- Επιμέλεια (editing): επιλογή και διαδοχή πλάνων, ακολουθία και συνοχή ή χαλαρή σύνδεση, τελικό αποτέλεσμα-συσχέτιση με ρεαλιστική ακολουθία γεγονότων
- Θεωρία και ύφος: κινηματογραφική οπτική και στυλ, επιρροές από ρεύματα καλλιτεχνικά και θεωρητικά (direct cinema, ρεαλισμός, ιμπρεσιονισμός, εξπρεσιονισμός, dogma...).
- Σύνθεση: συσχέτιση εικόνας, ήχου, λόγου, μορφής, στυλ κλπ - διαμόρφωση τελικού αποτελέσματος-αξιολόγηση.

4. Ανάλυση:

- Ιδεολογία: πολιτικές επιρροές, κουλτούρα, θρησκεία, εθνικότητα, φύλο κλπ-αξίες, στάσεις, προκαταλήψεις, στερεότυπα, αποσιωπήσεις, ταμπού κλπ.
- Ντοκουμέντα – επινοήσεις- ανάμειξη διαφορετικών αποσπασμάτων
- Προθέσεις-μηνύματα
- Πρόσληψη: πληροφορίες ή υποθέσεις για το αρχικό κοινό (διαφοροποιημένο ή ομογενοποιημένο), υποδοχή-απήχηση, διαφορές στις αντιδράσεις, κριτικές, συνεντεύξεις, διαφημίσεις, αλλαγές στάσεων με τα χρόνια, επιρροές στο έργο του ίδιου ή των άλλων δημιουργών, αναθεωρημένες εκδόσεις και αντίγραφα.
- Ένταξη της ταινίας στην ιστορία του κινηματογράφου
- Ιστορικά - κοινωνικά συμφραζόμενα: συσχέτιση με γεγονότα και κοινωνία εποχής, σύγκριση με άλλες πηγές και ακαδημαϊκά έργα
- Χρησιμότητα ταινίας ως ιστορικής πηγής.

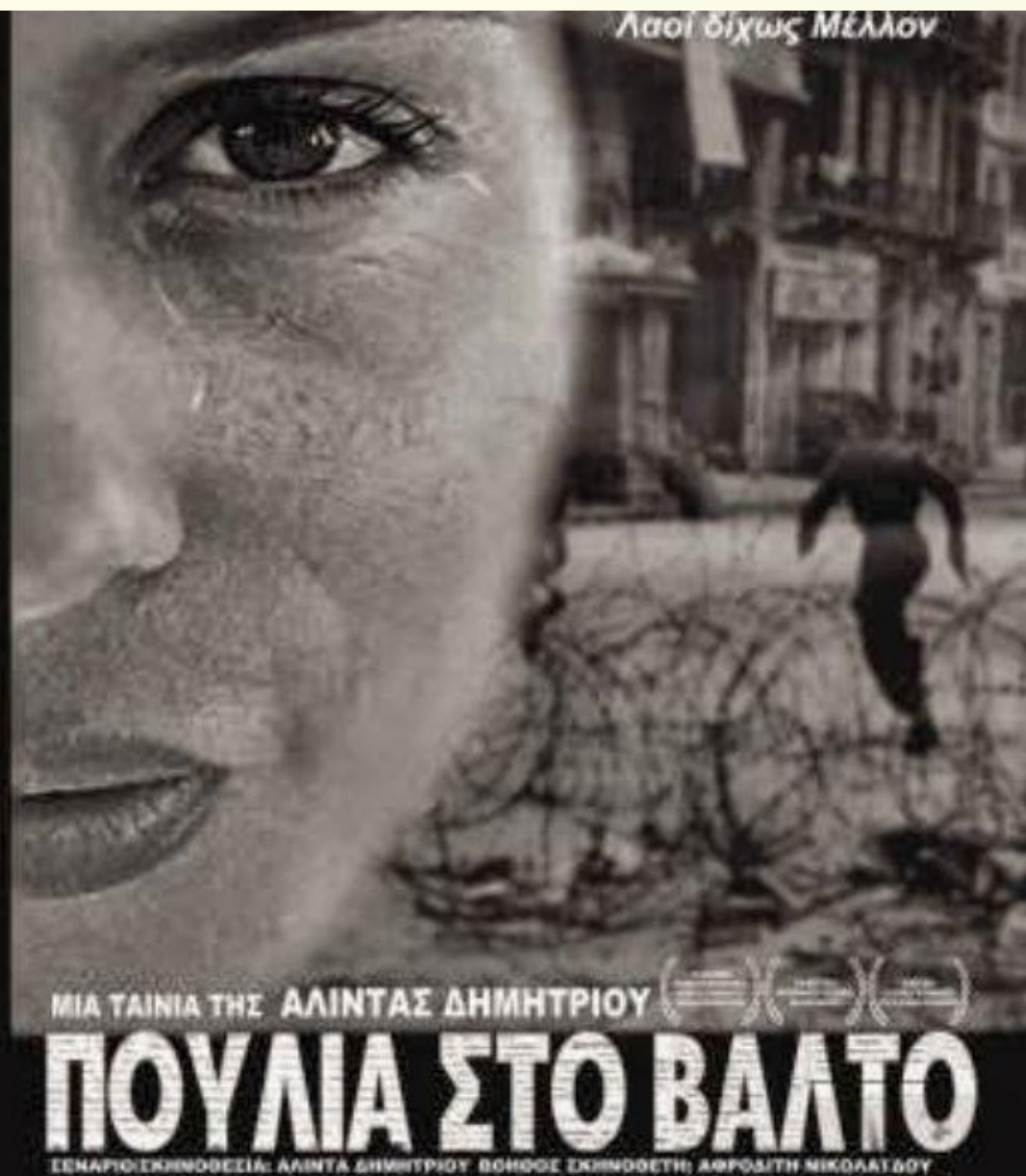
ΠΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΒΑΛΤΟ

Φώφη Πρωτογερέλη
Έλλη Νικολάου
Δέσποινα Ζυγούρα
Πάτρα Χατζησάββα

Πολιτικό ντοκιμαντέρ, έμφυλες
προσεγγίσεις:
Αλίντα Δημητρίου
«Πουλιά στο Βάλτο»,
«Τα κορίτσια της Βροχής»

Ιστορία είναι ο ανθρώπινος πόνος

Δανάη Ψιλοπούλου
Πόπη Καρόμπαλη
Ευγενία Λαμπρινού
Νίτσα Γαβριηλίδου
Βάσω Δημητσούλου
Μαίρη Αρώνη
Βάγια Παπακόγκου
Κατίνα Βασιλία
Σούλα Καρανίκη
Κούλα Καρανίκη
Ελένη Σκαρπέτη

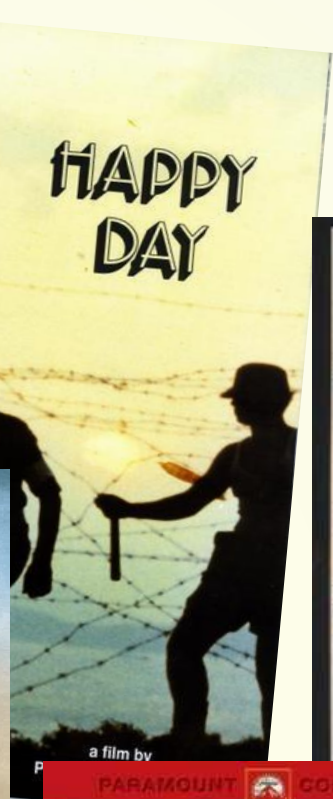

Βραβείο Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου Firenze
Φεστιβάλ Καννών

Θόδωρος Αγγελόπουλος
Ο ΘΙΑΣΟΣ

DVD NEW

Σχέση κινηματογράφου και ιστορίας

- Το κινηματογραφικό υλικό πάνω στο οποίο αρθρώνεται ο σχετικός διάλογος μπορεί να χωριστεί σε δυο κατηγορίες:
 1. Ο κινηματογράφος ως ιστορικό τεκμήριο, ως «οπτική γωνία» σε σχέση με τους τρόπους που μια κοινωνία σε μια συγκεκριμένη ιστορική περίοδο *‘σκέφτεται το παρόν της’*.
 2. Ο κινηματογράφος με ταινίες που έχουν ιστορικό περιεχόμενο, ως τεκμήριο ή μάλλον ως ένα είδος δείγματος του τρόπου με τον οποίο μια κοινωνία *‘σκέφτεται το παρελθόν’*, δηλ. ως δείγμα του τρόπου με τον οποίο παράγουν την ιστορική μνήμη σε συγχρονικό πλαίσιο, το οποίο δείχνει ή διαμορφώνει την ιστορική συνείδηση της σύγχρονης κοινωνίας ή ακόμη και *‘το ρόλο που διαδραματίζει στη δημόσια διακύβευση της Ιστορίας’*.
- (Λαμπρινός, Φ., (2005). *Ισχύς μου η αγάπη του φακού. Τα κινηματογραφικά επίκαιρα ως τεκμήρια της Ιστορίας (1895-1945)*, Αθήνα: Καστανιώτης, σ. 25).

Διαδικασία :

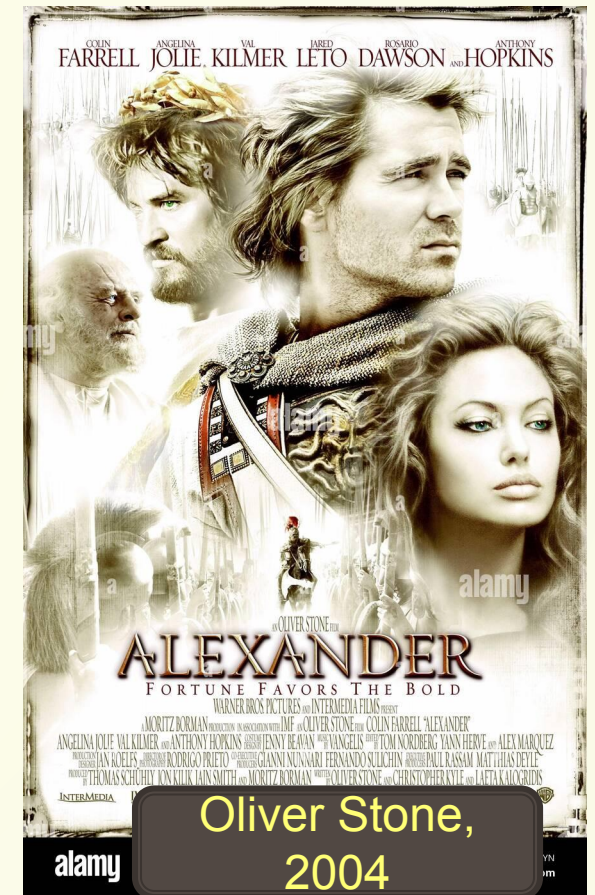
- Επιλογή υλικού με κριτήρια τη διδακτική πρόθεση και λειτουργία
- Σύγκριση τμημάτων του υλικού με άλλες ιστορικές πηγές και σχετική βιβλιογραφία – αξιολόγηση - καταγραφή σχολίων
- Επιλογή συγκεκριμένου υλικού – προσεκτική εξέταση-ανάλυση (σημειώσεις, σχόλια σε επιλεγμένες σκηνές ή διαλόγους)
- Προβολή του υλικού ύστερα από εισαγωγική συζήτηση και διευκρίνιση καθηκόντων των μαθητών
- Διακοπές της προβολής για συζήτηση και ανάλυση
- Προβολή αποσπασμάτων με και χωρίς ήχο (=αξιολόγηση της επίδρασής τους στον τρόπο πρόσληψης της εικόνας)
- Δεύτερη (συνολική) προβολή
- Κατ' οίκον εργασία (π.χ. σύγκριση οπτικού υλικού με ιστοριογραφικό έργο)

“Nunta Muta”,
2008, Horatiu
Malaele

Διδακτική δραστηριότητα για την αξιοποίηση κινηματογραφικού ή τηλεοπτικού υλικού:

- Γρήγορη θεώρηση του υλικού
- Ανάλυση και σύγκρισή του με άλλο υλικό - βασικά θέματα και ερωτήσεις
- Σύγκριση ιστοριογραφικής αναπαράστασης με κινηματογραφική ή τηλεοπτική
- Συσχέτιση περιεχομένων ταινίας με περιεχόμενο μαθημάτων
- Σύμπτωση ή απόκλιση ιδεών και αξιών
- Προσφέρει το υλικό ικανοποιητική ιστορική εικόνα;
- Είναι αποτελεσματικό το υλικό; Ασκεί επιρροή;
- Συλλαμβάνει το κλίμα της εποχής;
- Αποτελεί πειστικό πορτρέτο για την εποχή;
- Προσφέρει αξιόλογη ιστορική εμπειρία;

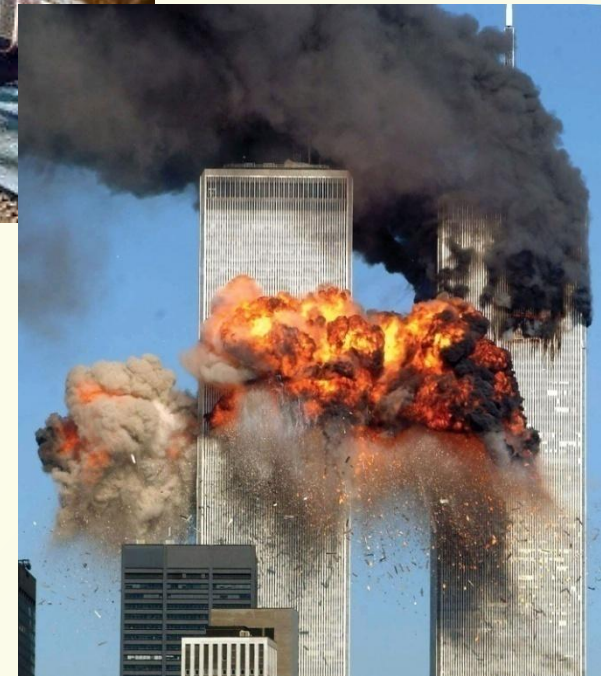
Oliver Stone,
2004

- Παρουσίαση συμπερασμάτων με τη μορφή κειμένου
- Λόγοι χρησιμοποίησης υλικού - αξιολόγηση της σημασίας του
- Αναζήτηση πληροφοριών για το υλικό (τίτλος, χρόνος και τόπος παραγωγής, δημιουργός, υποδοχή από το κοινό και τους ειδικούς...)

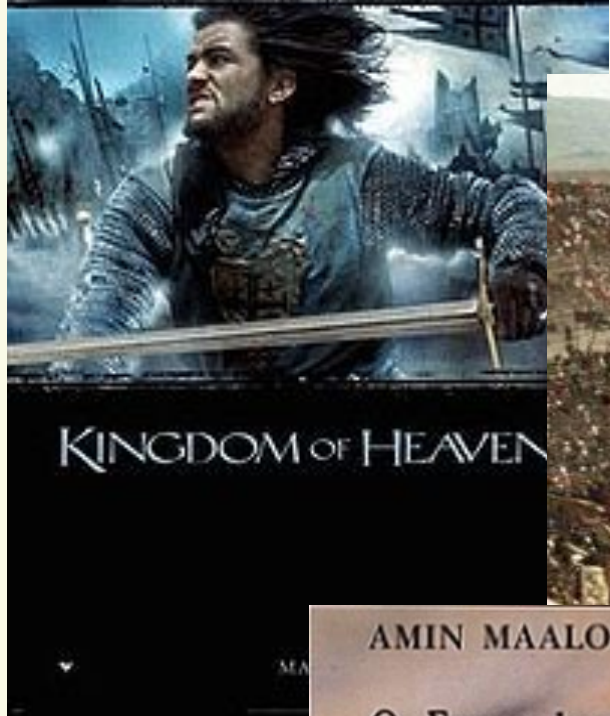
(In the time since the film's release, scholars have offered analysis and criticisms through a lens situating Kingdom of Heaven within the context of contemporary international events and religious conflict, including: broad post-9/11 politics, neocolonialism, Orientalism, the Western perspective of the film, and the detrimental handling of differences between Christianity and Islam).

2005
Ridley
Scott

FROM THE DIRECTOR OF GLADIATOR

“Η Βασιλεία των Ουρανών”
Ridley Scott, 2002

Ανάλυση συγκεκριμένων σκηνών με βάση το ακόλουθο πλαίσιο:

Σκηνή	Πρόθεση-λειτουργία	Ιστορικά σχόλια (Με βάση άλλες πηγές ή ιστοριογραφικά κείμενα)
-πλάνο (πρόσωπα, τόπος, χρονολογίες, συμπεριφορές, κοστούμια, τεχνικές κλπ)		
-αφήγηση		
-διάλογοι		
-μουσική		

Παράδειγμα: The Wansee Conference (1984), Heinz Schirk

- **Φύλλο εργασίας:** «*Η σύνοδος του Wansee*», Heinz Schirk
- **Στόχος:** να γνωρίσουν οι μαθητές τη «χειρουργικής» ακρίβειας προετοιμασία και τον λεπτομερή σχεδιασμό της «τελικής λύσης» για το εβραϊκό ζήτημα. Η ταινία έχει διάρκεια 89 λεπτά, όσο κράτησε και η αυθεντική σύνοδος και βασίζεται στα επίσημα πρακτικά της.
- **Ιστορικό πλαίσιο:** Τι ήταν η Σύνοδος του Wansee, τότε, γιατί έγινε και με ποιο στόχο; Την 20η Ιανουαρίου 1942, ο Reinhard Heydrich, no 2 στην ιεραρχία υπό τον Heinrich Himler, συγκεντρώνει στο προάστιο Wansee του Βερολίνου 15 κορυφαίους γερμανούς αξιωματούχους (πολιτικούς, στρατιωτικούς, SS) για να τους ανακοινώσει τις αποφάσεις της ηγεσίας για την εξόντωση των Εβραίων της Ευρώπης, με την κωδική ονομασία «Τελική Λύση».
- **Ταυτότητα της ταινίας:** Σκηνοθέτης, πρωταγωνιστές, έτος προβολής, κριτικές.

-
- Μετά από μια εισαγωγική συζήτηση, καλούμε τους μαθητές να παρακολουθήσουν το σύνολο ή τμήματα της ταινίας και να κρατήσουν σημειώσεις. Διακόπτουμε για διευκρινίσεις, αναλύσεις, περαιτέρω στοιχεία ή για να επιστήσουμε την προσοχή τους όπου και όταν θεωρούμε ότι χρειάζεται. Με τη μέθοδο αυτή και με λεπτομερή ανάλυση/αποδόμηση συγκεκριμένων σκηνών, αξιολογούμε το υλικό και αντλούμε τα απαραίτητα συμπεράσματα.

Σκηνή	Πρόθεση-Λειτουργία	Ιστορικά σχόλια
πλάνο (πρόσωπα, τόπος - χρόνος, συμπεριφορές, κοστούμια, τεχνικές κλπ) -Αφήγηση -διάλογοι -μουσική (εδώ απουσιάζει)	(π.χ. να υπογραμμιστούν: αποφασιστικότητα, προσωπική αποστασιοποίηση, γραφειοκρατικός μηχανισμός, ανυπαρξία διαφωνιών, λεπτομερής σχεδιασμός, αμοραλισμός, κυνισμός, στάση απέναντι στους Εβραίους, ή στην οικειοποίηση των εβραϊκών περιουσιών, αντισημιτισμός εν γένει (βλ. “contamination” κ.α.)	Με βάση άλλες πηγές ή ιστοριογραφικά κείμενα (π.χ. ντοκουμέντα: πρακτικά, αποφάσεις, διαταγές, χάρτες, μαρτυρίες Εβραίων και θυτών, απολογία Eichmann, φωτογραφικό υλικό)

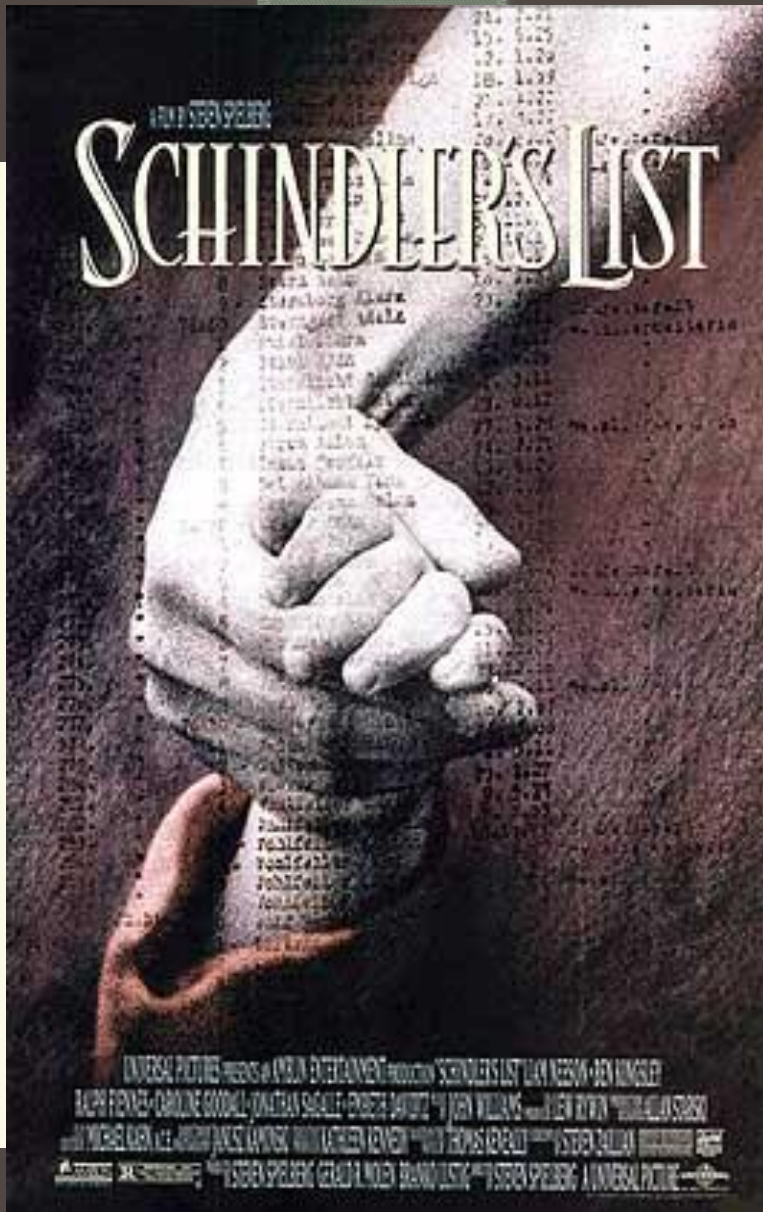
- **Άσκηση:** με βάση την ταινία «Η Σύνοδος του Wansee» οι μαθητές καλούνται να δομήσουν την εξέλιξη της συνόδου διαγραμματικά και να παραπλέμψουν/συνδέσουν τα επιμέρους θέματα, τα οποία συζητούνται και αποφασίζονται, με τις πηγές οι οποίες ακολουθούν, ή/και να βρουν άλλες και να τις συνοδέψουν με το κατάλληλο φωτογραφικό/οπτικό υλικό.
- Η ίδια ή άλλη ομάδα επιχειρεί να δει την υλοποίηση της Τελικής Λύσης στην Ελλάδα. Εδώ, το εβραϊκό στοιχείο (πληθυσμός, καταγωγή: σεφαραδίτες ή ρωμανιώτες), οι σχέσεις με τον ντόπιο πληθυσμό και η στάση του δεύτερου απέναντι στην επικείμενη εξόντωση των συμπατριωτών τους, τοποθετούν σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο το θέμα. Ακολουθούν ενδεικτικές ιστορικές πηγές.

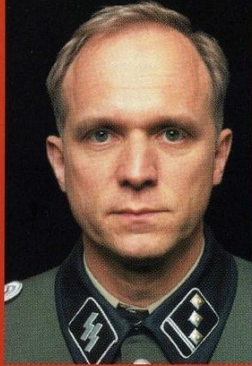
“Ιβάν ο Τρομερός»
Σεργκέι Αϊζενστάιν, 1945
(μετωνυμία του Στάλιν;)

«*SCHINDLER'S LIST*» (Η ΛΙΣΤΑ ΤΟΥ ΣΙΝΤΛΕΡ),
STEVEN SPIELBERG, 1993, ΑΜΕΡΙΚΉ

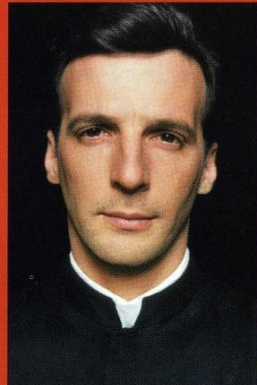
Claude Berri présente

d'après "LE VICAIRE"
de Rolf Hochhuth

AMEN.

Un film de
Costa-Gavras

Ulrich Tukur
Mathieu Kassovitz
Ulrich Mûhe

Une coproduction Katharina/ Renn Productions et TF1 Films Production
En association avec KC Medien Avec la participation de Canal +

Ulrich Tukur Mathieu Kassovitz Ulrich Mûhe dans

AMEN.

D'après "Der Stellvertreter" (Le Vicaire) de Rolf Hochhuth (Rowohlt Verlag)
Scénario de Costa-Gavras et Jean-Claude Grumberg
Avec Michel Duchaussoy Ion Caramitru Marcel Iures Friedrich von Thun
Antje Schmidt Sebastian Koch Erich Hallhuber Hanns Zischler
Burkhard Heyl Günther Maria Halmer Monica Bleibtreu Pierre Franckh
Susanne Lothar Bernd Fischerbauer
Photo Patrick Blossier Son Pierre Gamet Dominique Gaborieau
Décors Ari Hantke Costumes Edith Vespérini Montage Yannick Kergoat
Musique originale Armand Amar Direction production Yvon Crenn
Producteurs Associés Roland Pellegrino Dieter Meyer Pierre Grunstein
Producteur exécutif Michèle Ray
Réalisé par Costa-Gavras

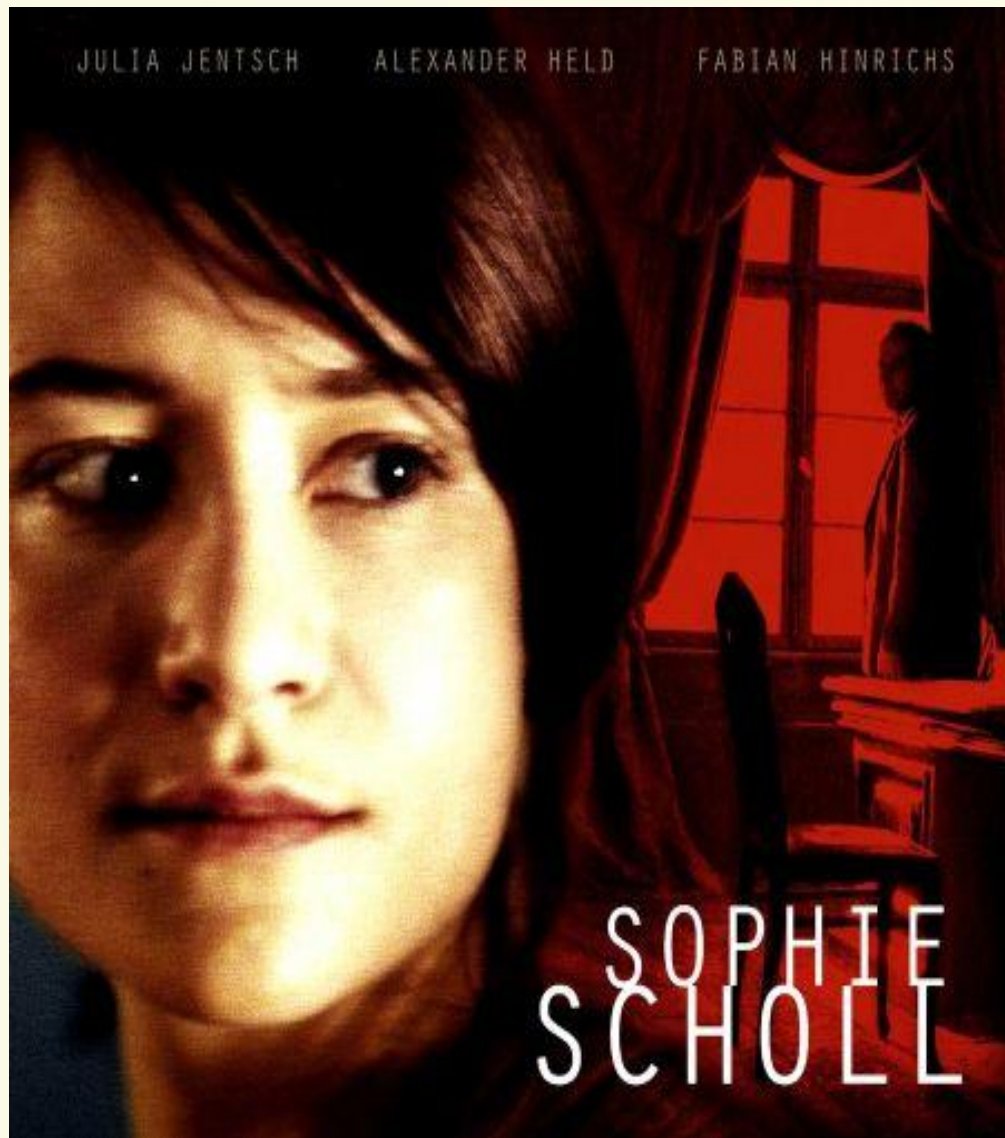
«Αμήν»,
Κ. Γαβράς,
2002

“Τα παιδιά
του Swing”,
Thomas
Carter, 1993

«Der Untergang» (Η Πτώση)
Oliver Hirschbiegel (2004)

"Sophie Scholl-Die letzten Tage"
Marc Rothemund (2006)

Τι σημαίνει «βλέπουμε ένα φιλμ» στην τάξη;

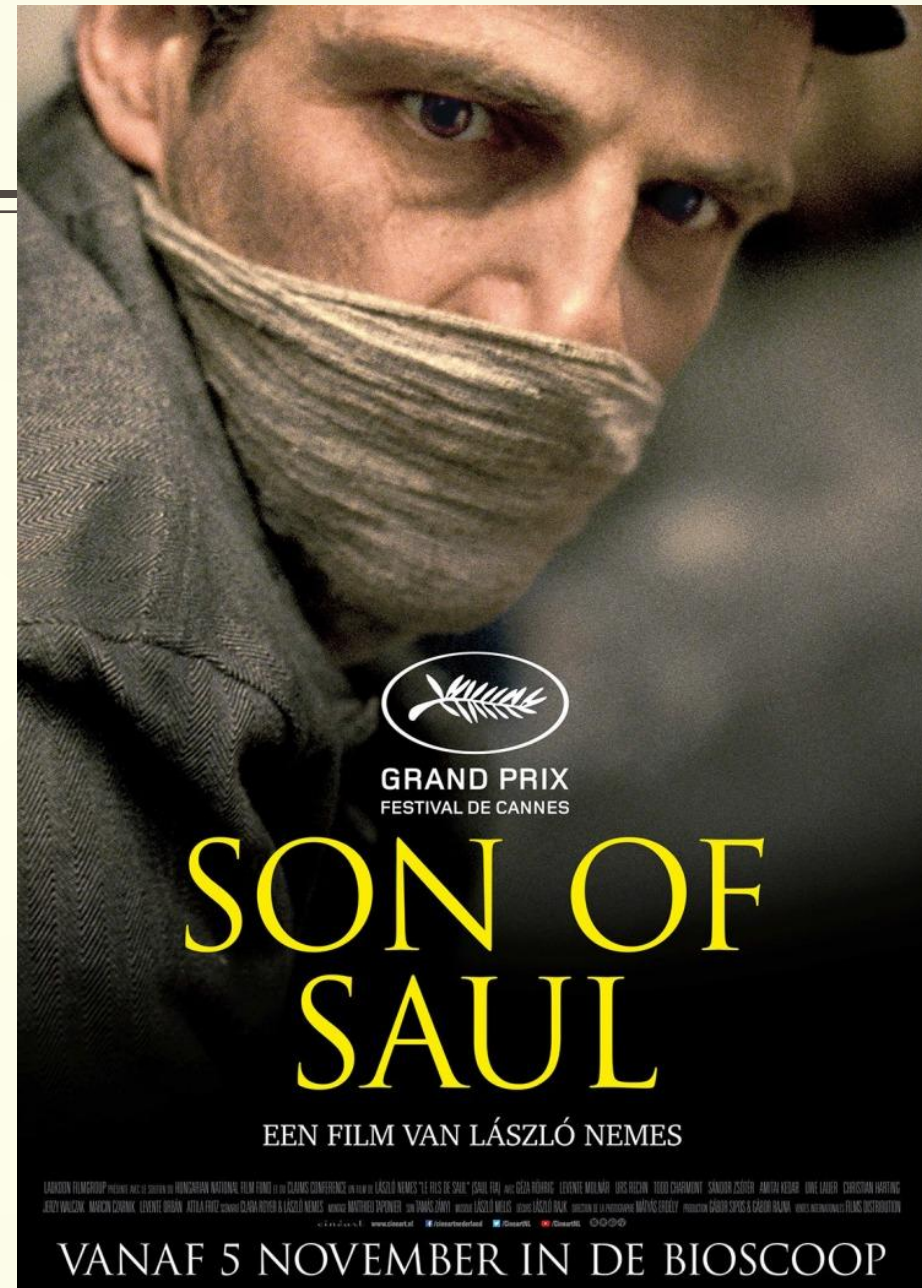
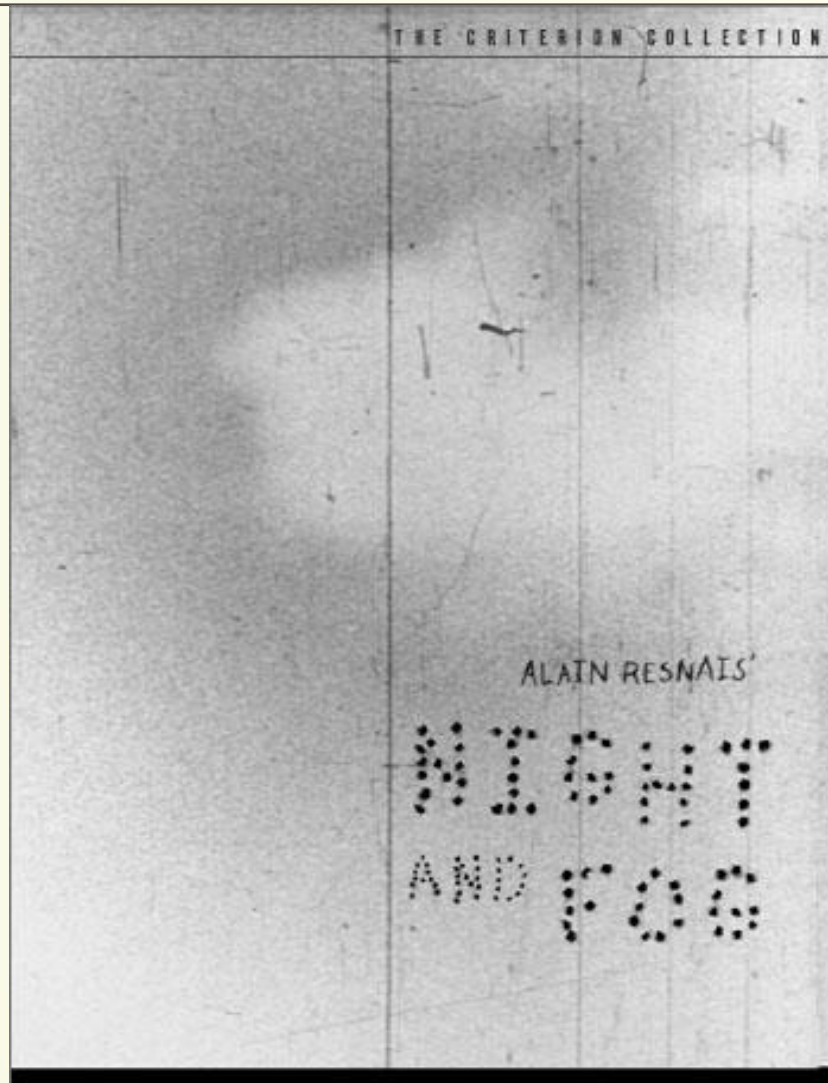
- Πού αποσκοπούμε: να οπτικοποιήσουμε την ιστορία; Να διεγείρουμε την ιστορική φαντασία;
 - Να θέσουμε ερωτήματα; Να υποδείξουμε απαντήσεις;
 - Να επιχειρήσουμε ερμηνείες;
 - Να προαγάγουμε την αισθητική απόλαυση;
 - Να συζητήσουμε και να διαφωνήσουμε;
 - Να καλλιεργήσουμε τον οπτικό και μιντιακό γραμματισμό;
 - Να τους/τις εξοικειώσουμε με τη φιλμική γλώσσα;
 - Να προκαλέσουμε σοκ και δέος;
- (Ίδιο φιλμ, ίδιες ηλικίες, διαφορετικές αντιδράσεις και προσλήψεις)

“This is England”,
2008, Shane
Meadows

Το τραύμα: «Νύχτα και Καταχνιά», Alain Resnais, 1955

«Ο γιος του Σαούλ», Λάζλο Νέμες, 2015

Σκηνή	Πρόθεση-λειτουργία	Ιστορικά σχόλια
-πλάνο (πρόσωπα, τόπος -χρόνος, συμπεριφορές, κοστούμια, τεχνικές κλπ) -Αφήγηση -διάλογοι -μουσική -σκηνικό/ά	(π.χ. να υπογραμμιστούν: βαναυσότητα, αποφασιστικότητα, προσωπική αποστασιοποίηση, γραφειοκρατικός μηχανισμός, ανυπαρξία επιλογών, λεπτομερής σχεδιασμός, αμοραλισμός, κυνισμός, διαπροσωπικές σχέσεις, θρησκευτικό συναίσθημα, παράλογο κ.α.)	Με βάση άλλες πηγές ή ιστοριογραφικά κείμενα (π.χ. ντοκουμέντα: διαδικασία, αποφάσεις, διαταγές, σκίτσα, μαρτυρίες Εβραίων και θυτών, απολογία Eichmann, φωτογραφικό υλικό)

Αποσπάσματα σκηνών-*realia*

- Οι διαδικασίες της Τελικής Λύσης: βιομηχανοποιημένη απόλυτα σχεδιασμένη εξόντωση
- Εργασίες *sonderkommando*
- Κατανομή εργασιών – γυναίκες κρατούμενες
- Δωροδοκία φρουρών
- Απόπειρες τεκμηρίωσης του εφιάλτη: φωτογραφική μηχανή, θαμμένα γραπτά
- Μηχανισμοί επιβίωσης
- Λακκούβες
- Τα ραμμένα σήματα στα ρούχα
- Εξέγερση / Αντιστασιακές ομάδες έξω

40.33'-41.40'-
χορός
49.40-49.52'-
τα γραπτά

Ειδικά (ενδεικτικά) ερωτήματα σχετικά με την ταινία:

- Ποιος ήταν ο Σαούλ; (εθνικότητα, ταυτότητα)

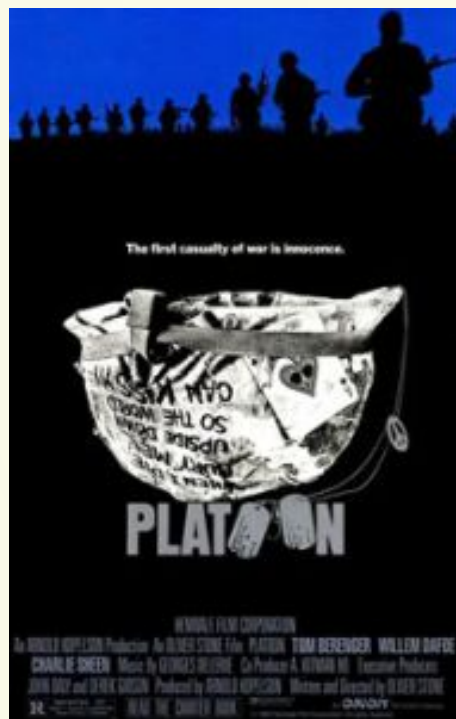
- Ποια ήταν και πώς αναπαριστώνται κινηματογραφικά τα καθήκοντά του (τεχνική, θέση κάμερας, πρόθεση του σκηνοθέτη, κινηματογραφικό σχόλιο - κίνηση, μουσική, ήχος, εστίαση του φακού, φλουρταρισμένα πλάνα, φωτισμός, σκηνικά)
- Ποια είναι τα συναισθήματά του και πώς εκφράζονται; Πώς φαντάζεστε ότι νιώθει; Προσπαθήστε να καταγράψετε κάποιες πιθανές σκέψεις του. Χαμογελά και πότε;
- Τι εξυπηρετούσε το θέατρο («θυμηθείτε τον αριθμό της κρεμάστρας» και τη «ζεστή σούπα» κλπ) της εισαγωγής των κρατουμένων στους θαλάμους αέριων;

▪ Ποια ήταν η σχέση του Σαούλ με το νεκρό αγόρι;

- Γιατί η επιθυμία για «κανονική» ταφή του αγοριού αποτελεί πλέον υπαρξιακό πρόταγμα για το Σαούλ;
- Γιατί νομίζετε ότι μπαίνει μέσα στο φιλμ η απόπειρα εξέγερσης;
- Πώς υπηρετεί ο ψεύτικος ραβίνος την πλοκή; Συζητήστε για το τέλος της ταινίας.
- Να συζητήσετε για έννοιες όπως: αλήθεια, ψέμα, αξιοπρέπεια, υποταγή, αντίσταση, ηθική, δικαίωμα, κακό, αξία, ζωή, θάνατος, μνήμη.

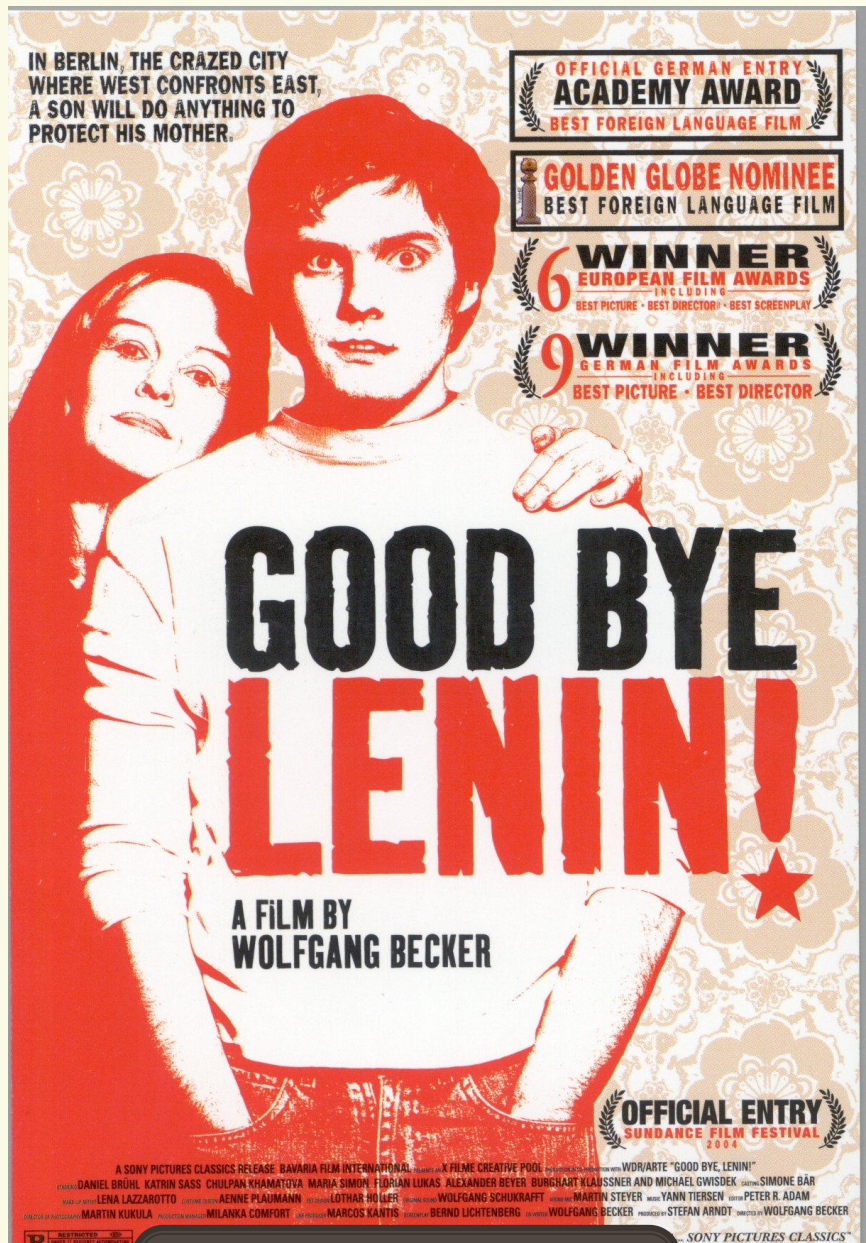
“Hanna Arendt”,
Margarethe von Trotta,
2012
Η κοινοτοπία του κακού
The banality of evil

70% Αμερικανών
μαθητών/-τριών
σχηματίζουν ιστορική
γνώση για το Βιετνάμ
μέσα από ταινίες τύπου
Ράμπο (S. Wineburg,
1996)

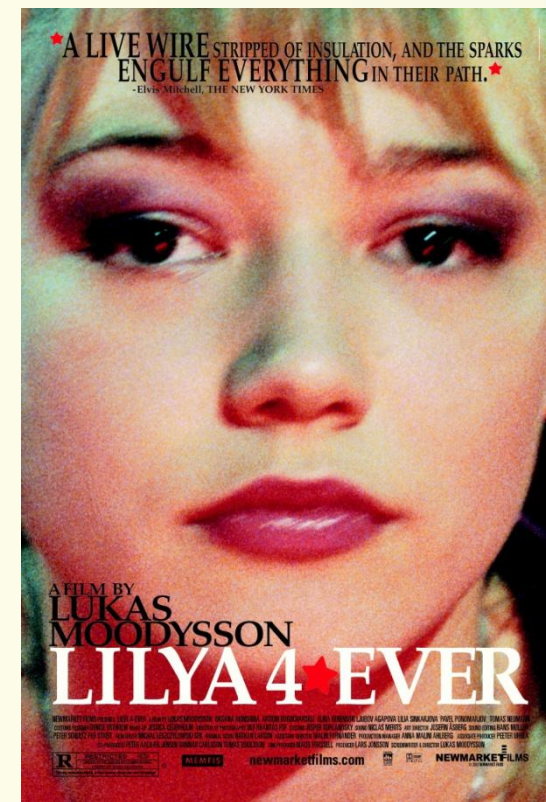

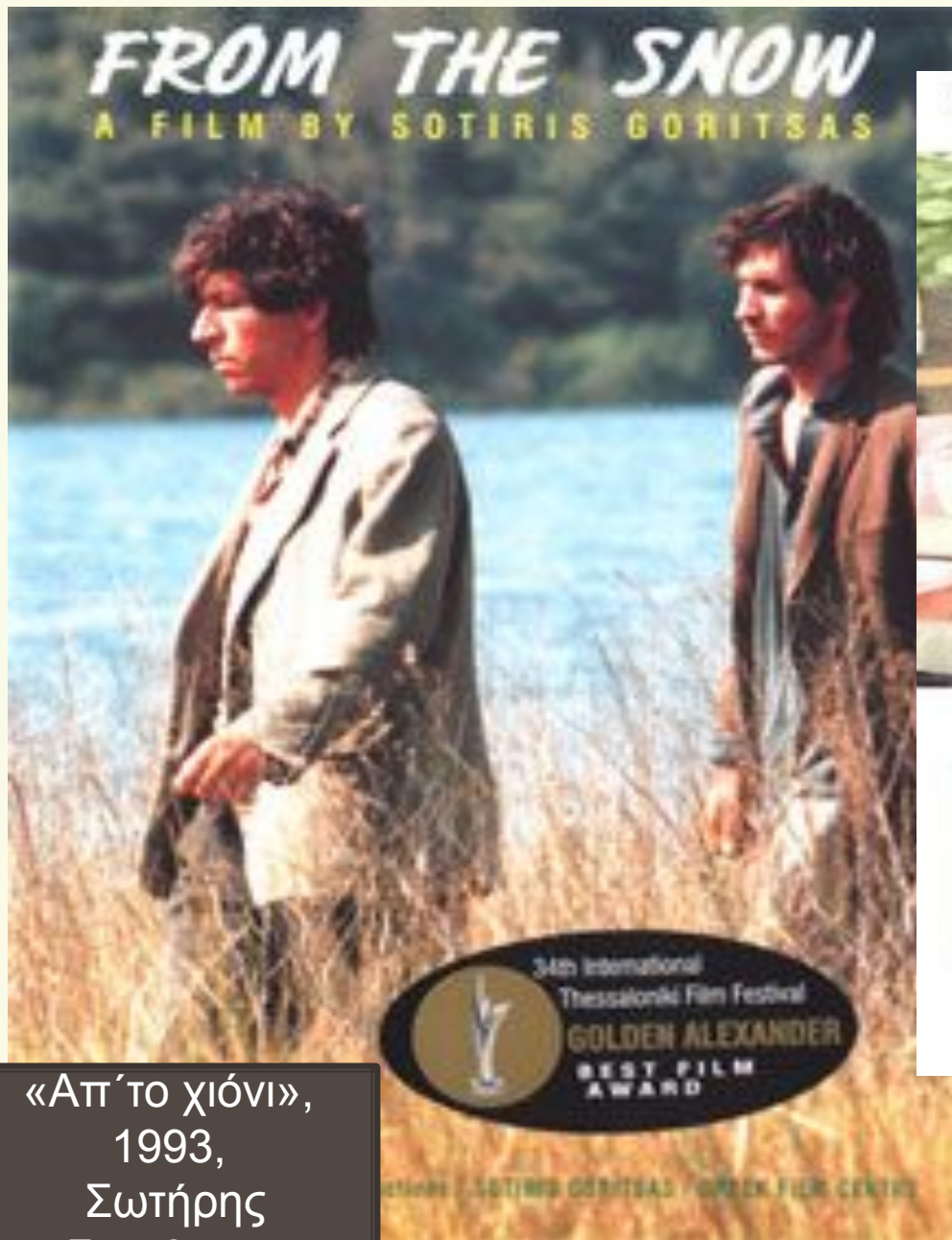
Wolfgang Becker,
2003

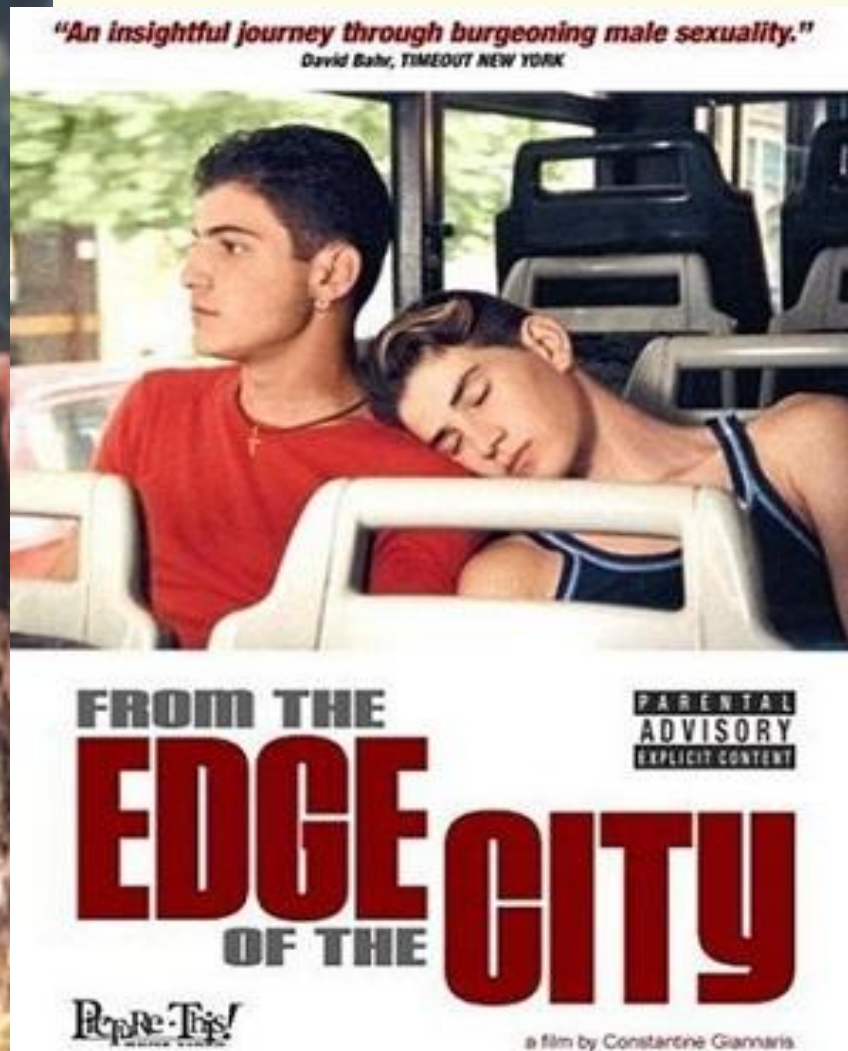
«Η ζωή των άλλων»,
2006, Florian Henckel
von Donnersmarck

“Lilya 4ever”,
2003, Lukas
Moodysson

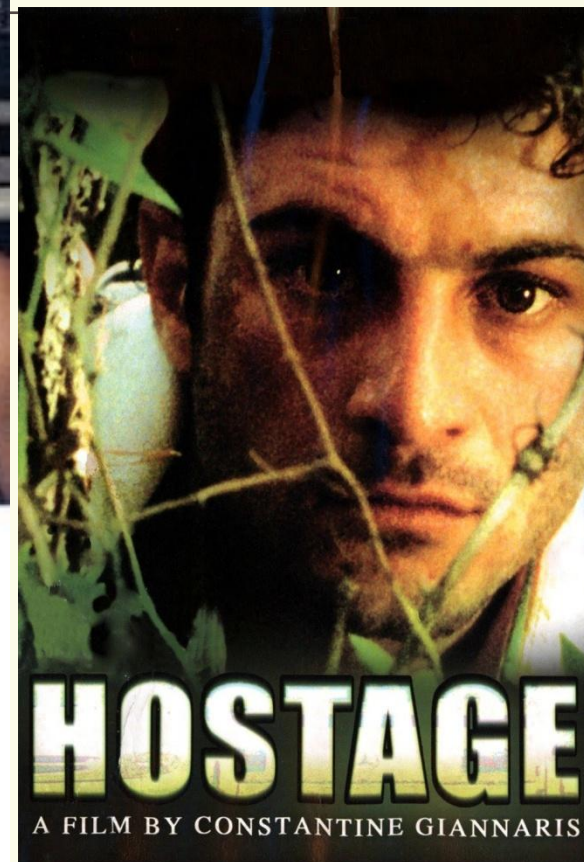

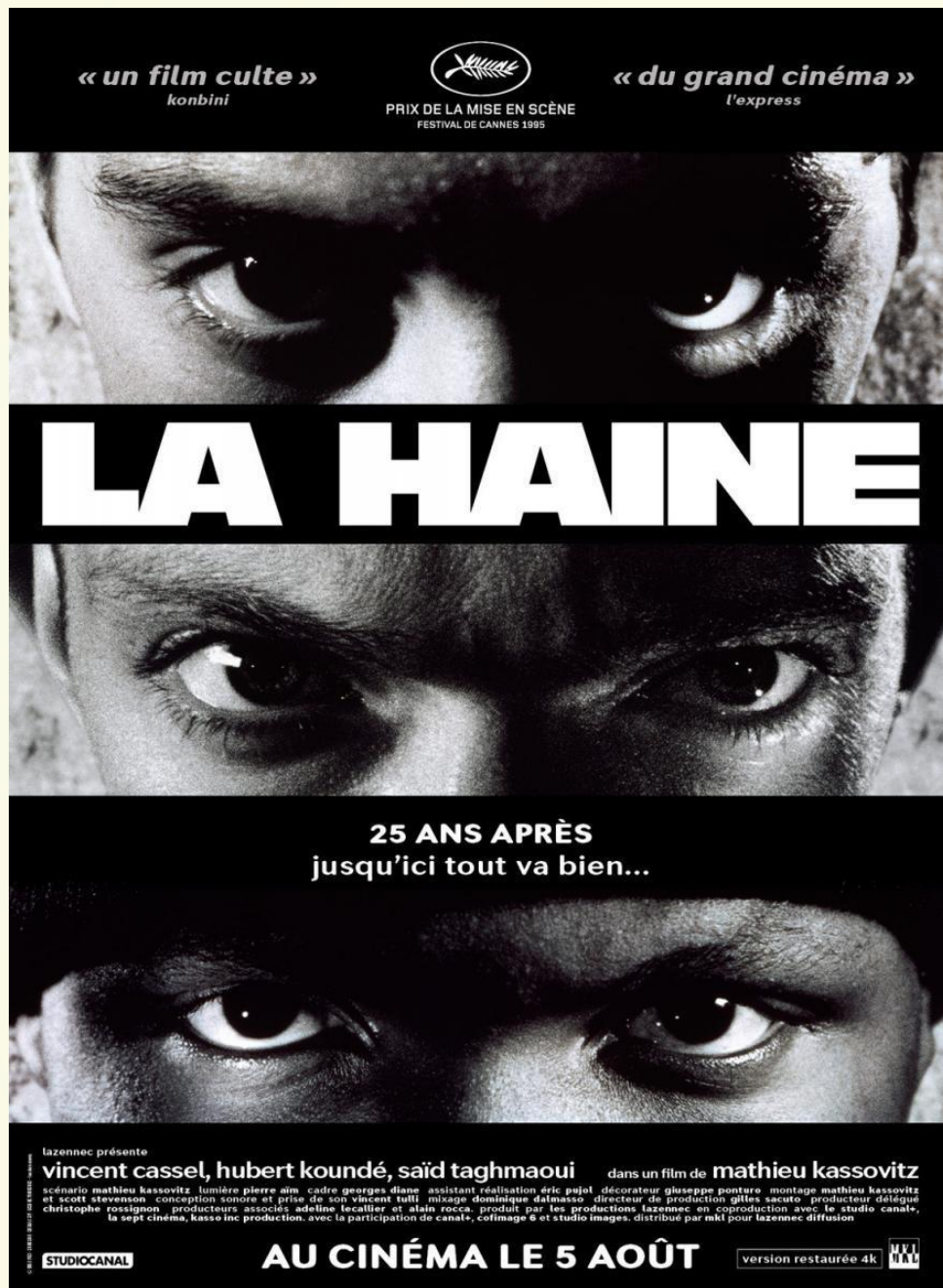

«Απ' το χιόνι»,
1993,
Σωτήρης
Γκορίτσας

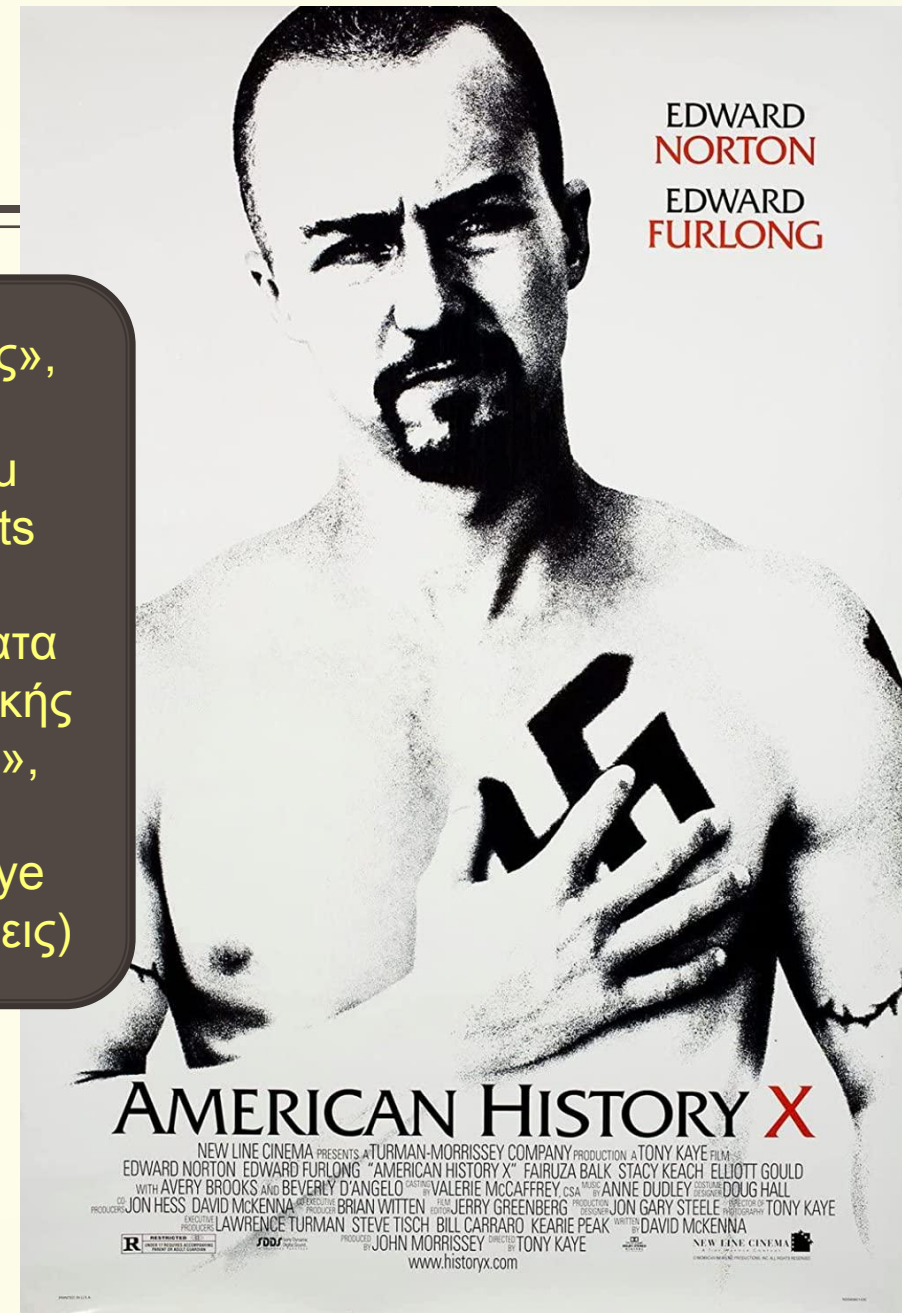
«Από την άκρη της πόλης», 1998,
«Όμηρος», 2005,
Κωνσταντίνος Γιάνναρης

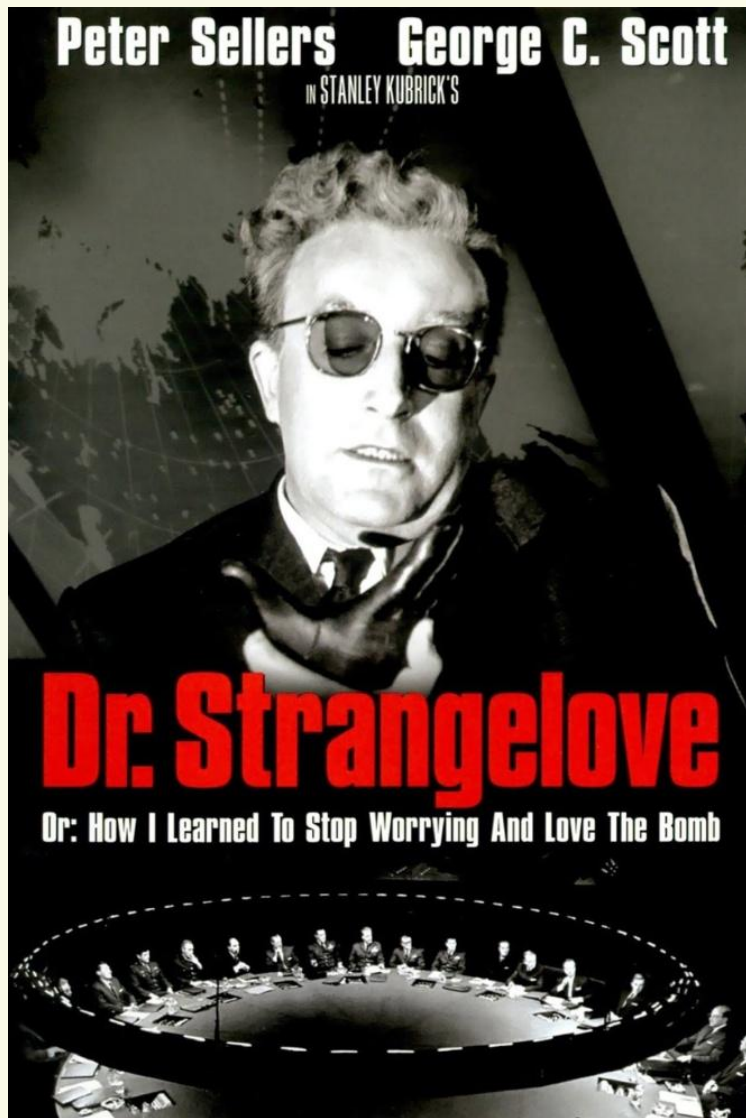

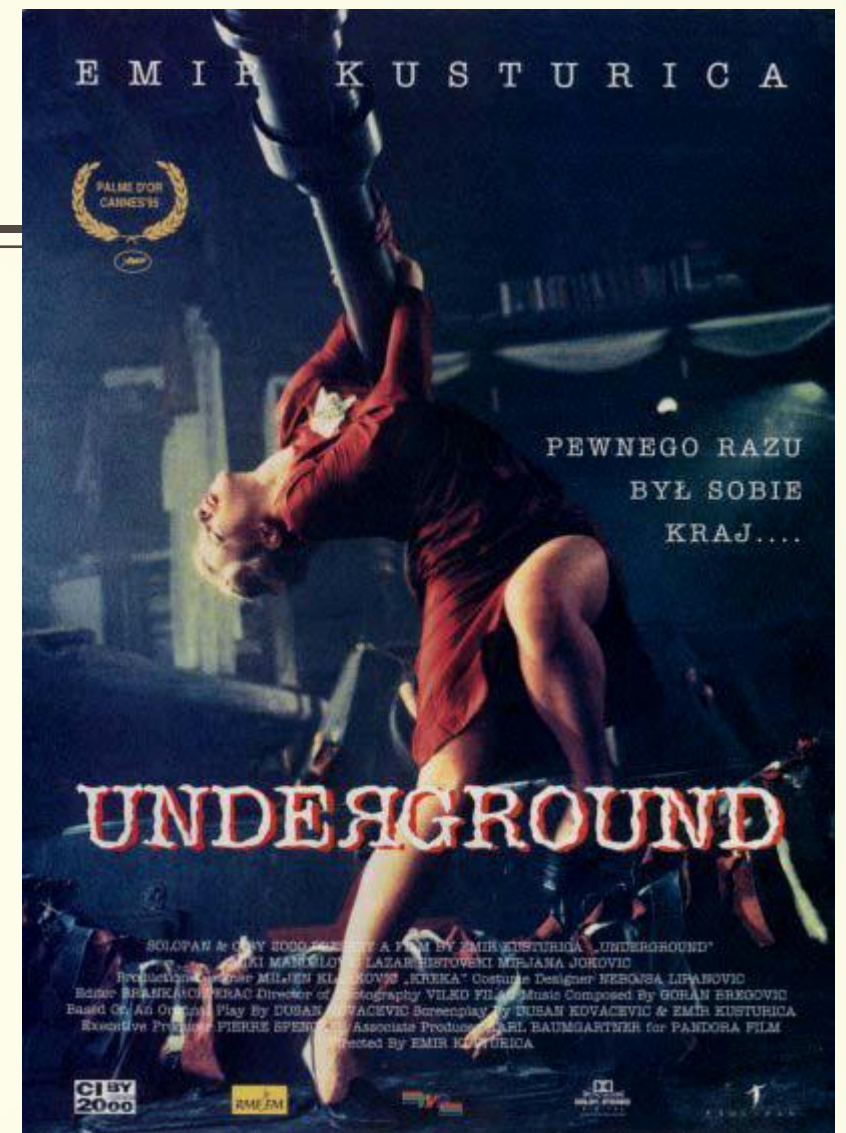
« Το μίσος »,
1995,
Mathieu
Kassovits

« Μαθήματα
Αμερικανικής
ιστορίας »,
1998,
Tony Kaye
(Καταλήψεις)

“Dr Strangelove”,
Stanley Kubrick,
1964

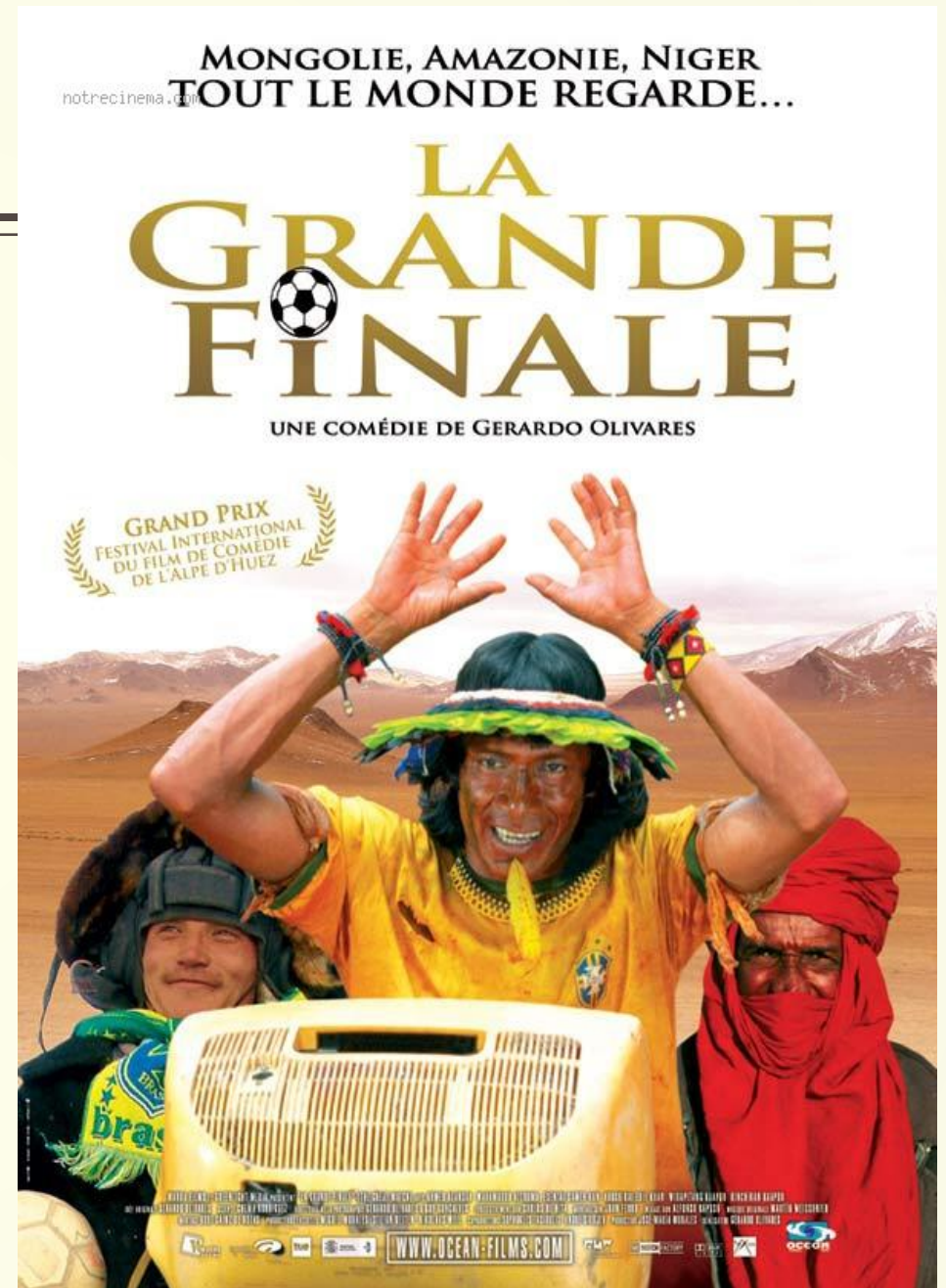

“Underground”, 1995,
Emir Kusturica

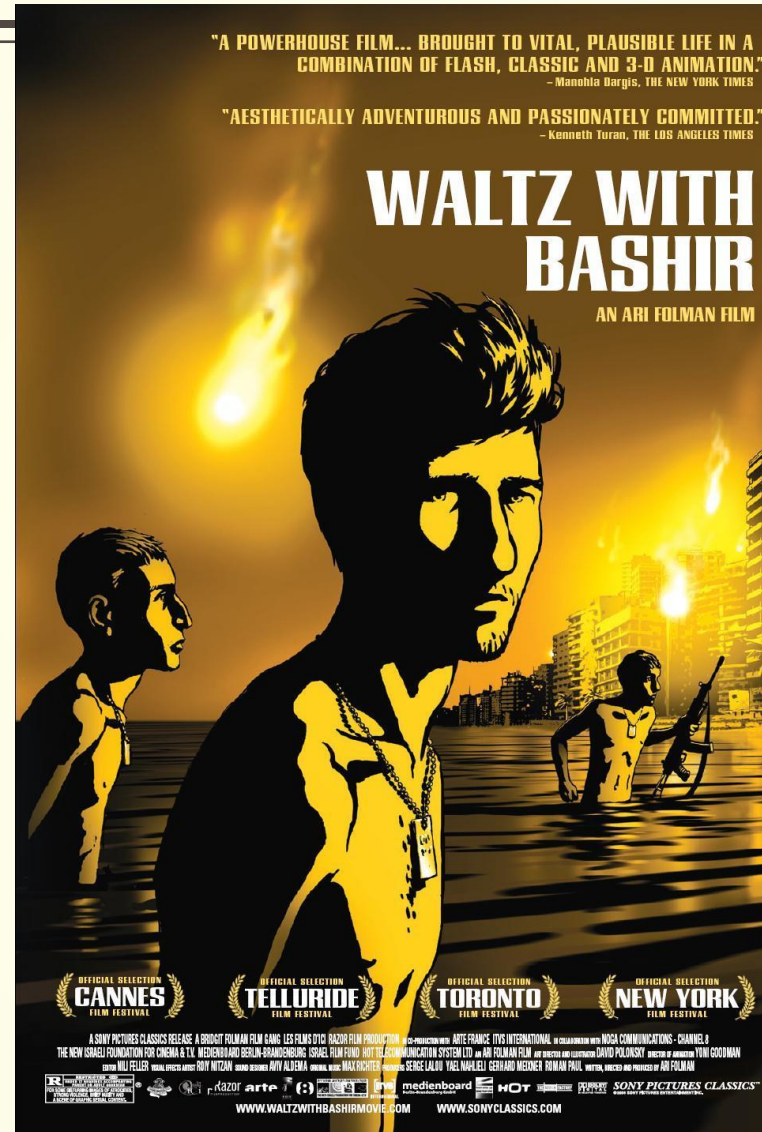
«Το θαύμα της Βέρνης,
2003,
Sönke Wortman

La grande
finale,
2006,
Gerardo Olivares

Επίλογος Πότε και πως όλα αυτά;

- Συνεργασία με άλλες ειδικότητες πχ ξενόγλωσσες ή άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες
- Πολιτιστικό πρόγραμμα /Project με θέμα: Κινηματογράφος και ιστορία (πχ με θέματα παγκόσμιας ιστορίας)
- Κινηματογραφική Λέσχη
- «Πάμε σινεμά;»
- Διαγωνισμοί ιστορικού ντοκιμαντέρ

Βαλς με τον
Μπασίρ, 2008,
Ari Forman

Περσέπολις, 2007,
Marjan
Satrapi-Winshluss

